

Doğayı ehlileştirmek

Eserlerinde tekinsiz ve tuhaf olanı çocuksu, naif karakterlerle anlatan Erkut Terliksiz'in Ankara CerModern'de sergilenen yeni serisi "Canavar Terbiyecisi"nde özel alanları insanlar tarafından farklı şekillerde ihlal edilmiş hayvanları görüyoruz.

ESMA BURCU SERELİ
esmasereli@hotmail.com

Ankara CerModern Sanatlar Merkezi Erkut Terliksiz'in "Canavar Terbiyecisi" isimli sergisine ev sahipliği yapıyor. 11 Ekim'e kadar CerModern Hub Sanat Mekan'da izlenebilecek sergi, isminden de anlaşılacağı gibi doğal olanın ehlileştirilmesi üzerine bir sorgulama niteliğinde.

Doğayı ya da doğal olanı ne için kontrol altına almak isteriz? Korktuğumuz için mi? Derinlerde bir yerde kontrol etme eyleminin 'korku' ile bir ilgisi olmalı kuşkusuz. Yoksa insanoğlu olarak kendimizi doğadaki diğer canlılardan daha akıllı ve üstün gördüğümüz için mi? Kibrin egemen olma dürtüsü yaratığı da bir gerçek.

Ütopik bir söylem değil

Şu halde evrende bir diğerinden güçlü olan her şey daha güçsüz olarak gördüğü her şey üzerinde kontrol sağlamak ve onu kendi kurallarına uydurmak ister. Pek çok ütopya, 'toplum olmak için bireyin ehlileştirilmesi' gerektiğinden söz eder. Aslında bu ütopik bir söylem değil gerçektir. Toplumlar güç sahipleri kurallar koyar, bu kurallara uymayanlar da çemberin dışında yer alır. Hatta bu kişiler daha da ileri giderlerse iktidarlarca dizginlenemeyen asi bir canavar olarak ilan edilmeleri de olasıdır.

Sanatta da durum farklı değil. 1905 yılında Paris'te bir grup genç sanatçının dönemin kabul gören akademik anlayışına ters düşecek şekilde, biçimi reddedip kendilerini doğanın parlak renklerine bırakmaları üzerine, "Fov"lar (Les Fauves) yani "Vahşi Hayvanlar" olarak adlandırılmaları tesadüf olmasa gerek.

Sanat tarihinde kendi yolunu bulmaya çalışan her yeni sanat akımının başına benzer şeyler gelmiştir. Ama sanatsal iktidarın; adına sanat piyasası, akademiler, galeriler, eleştirmenler ne dersiniz deyin, bir türlü kabul edemediği şey, sanatın önünde sonunda bireyin üzerinde ehlileştirme değil özgürleştirme sağlayacağı gerçektir.

Yeni bir başlangıç

Ankara CerModern'de aynı duvar üzerinde yan yana sıralanmış sergiye ismini veren ve Erkut Terliksiz'in kesintisiz üretim sürecinde yeni bir başlangıç oluşturan "Canavar Terbiyecisi" serisini görmekteyiz.

Beş resimden oluşan bu serinin ortak dili, hayvan veya yaratıklara yüklenmiş insani özelliklerle kişileştirme yapılmış olması. Olaylar kırdı, doğada, olağanüstü güzellikte çiçeklerin ve ağaçların arasında geçiyor ve başlangıçta izleyiciyi huzurlu bir ortama davet eder gibi

görünüyor. Fakat izleyicinin mutluluğu ancak figürle yüzleştiği ana kadar sürebiliyor.

Güç ve iktidar

Pembe çiçeklerin arasından elinde kopmuş kuyruğu ile beliren tülki, alevler içinde müthiş bir hayal kırıklığı ile bakan eşek veya vahşi diye adlandırılmasına rağmen alanına giren meşaleli adam karşısında çaresiz görünen panter sorgusuzca doğayı işgal ettiğini bilinçaltında ya da üstünde gayet iyi bilen insanoğlunu, güç ve iktidar konusunda sorgulamalara itiyor.

Seride yer alan bir diğer karakter 'cyclop' (kiklop) ise elinde büyük bir parça et taşıırken rahatsız edici bir şekilde sırıttırıyor. Bu gülüş öyle rahatsız edici ki, ister istemez izleyicinin gözü bu tek gözlü canavarın altın dişine takılıyor. Cyclop elinde tuttuğu değnekten güç alıyorsa da, yine etrafını çevreleyen mavi çiçek tarlasıyla güzellik açısından bir tezatlık oluştururken aynı zamanda da güçlülüğünü herkese ilan eder gibi görünüyor.

'Cyclop'lar, Yunan mitolojisine göre gök (Uranüs) ve toprağın (Gaia) çocuklarıydı ve insan eti yiyen tek gözlü devlerdi. Homeros'un anlatığına göre şu meşhur altın postu çalan da aralarından biriydi. Efsaneye göre Odysseus'un, söz konusu dev kördüğü için başına gelmeyen kalmamış, yani Homeros bizi canavarın terbiye edilmesinin her zaman doğru sonuçlar doğurmayacağı konusunda yıllar öncesinden uyarıyordu.

Atık malzemeler

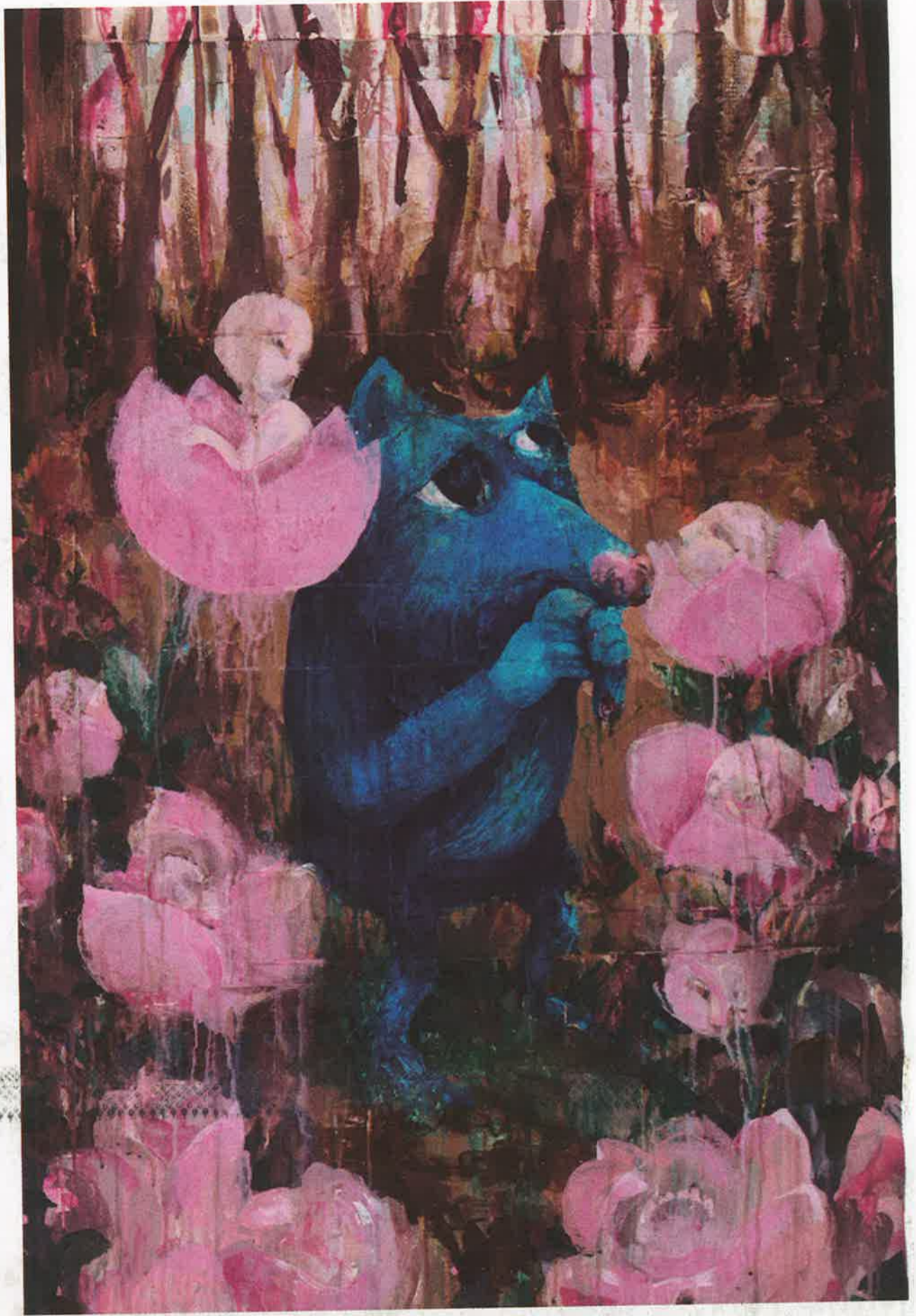
Sergi 70 akrilik ve 55 desenden oluşurken, "Canavar Terbiyecisi" serisinin oluşturduğu beş resim dışındaki diğer çalışmalar Erkut Terliksiz'in daha önce başka sergilerde de izleyiciyle buluşan, söz konusu başlık altında yeniden bir araya getirdiği bir seçki olarak izlenebilir.

Mesela sanatçının 2011 yılında Londra'daki Saatchi Gallery'de açılan "Confessions of a Dangerous Mind" serisinde yer alan iki eserini de burada görmek mümkün.

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Grafik Tasarımı mezunu olan Erkut Terliksiz, son beş yıldır çalışmalarını çöplerden topladığı atık malzemelerle üretiyor. Ahşap, kağıt, kutu, çekmece gibi atık malzemeler sanatçının yarattığı gerçeküstü dünyaya zemin oluşturuyor.

Renk kullanımındaki özgürlük, konu ve malzeme seçimindeki çeşitlilikle, doğallıkla dikkat çeken sanatçı, karakterlerin anlamı ve görünümündeki karışıklıkla da insani duygulara dokunuyor.

Erkut Terliksiz, "Canavar Terbiyecisi" adlı bu yeni serisinde yarattığı fantastik dünya içinde izleyiciye terbiye olmaması tabii bir dünya sunuyor.

Erkut Terliksiz, "Canavar Terbiyecisi I", kağıt ve ahşap üzerine karşıt teknik, 120x80cm, 2015